

Juristforbundets innspill Dokument 8-39 S (2023-2024) Representantforslag om ein tiltakspakke for einslege mindreårige asylsøkjjarar Kommunal-og forvaltningskomiteen-

Innledning

Juristforbundet er landets største organisasjon for jurister i stat, kommune, privat og domstolene, samt for jusstudentene. Vi ønsker innledningsvis å berømme forslagsstillerne og deres parti for ved gjentatte anledninger å ha skapt oppmerksomhet om og fokus rundt noen av de svakeste av de svake; Enslige mindreårige asylsøkere.

Uakseptabel og kjent situasjon

Som forslagsstillerne begrunner forslagene sine med: *«Det kan synast som om NRK som medieteam har lukkast i å framskaffe meir informasjon om ungene og forsvinningane enn det politiet har gjort over år. Dette er heilt uakseptabelt og det er openbert behov for betre omsorg rundt desse barna, betre tilsyn med dei som får ansvaret for barna, betre rutinar i politiet og betre kommunikasjon mellom mottak og politiet»*. Juristforbundet deler dette synet.

Juristforbundet viser til at dette også for myndighetene er vel kjent problematikk, etter at FN i årevis har kritisert Norge for omsorgen for asylbarn og forsvinningene. I en rekke organer, inkludert menneskerettighets-komiteen, torturkomiteen, rasekomiteen og komiteen for sosiale og økonomiske rettigheter. Gjennom vedtak 129 (2015-2016) vedtok Stortinget eksempelvis at disse skal letes etter på lik linje med alle andre. Så sent som i 2021 var Norges offisielle svar til FN i 2021 at politiet antar at barna forsvinner frivillig.

NOU 2023:7 Trygg barndom, sikker fremtid

Juristforbundet har levert høringsinnspill til Høring NOU 2023:7 Trygg barndom, sikker fremtid. Gjennomgang av rettssikkerheten for barn og foreldre i barnevernet. Hvor det foreslås at ansvaret for mindreårige asylsøkere overføres til barnevernet, noe som Juristforbundet støtter. Og som forslagstillerne anmoder Regjeringen om fremme forslag om.

Etter Juristforbundets oppfatning burde det meste ligge klart for at et slik lovendringsforslag fremmes snarest, all den tid den daværende regjeringen allerede i 2008 uttalte at den tok sikte på å gjennomføre en slik reform så snart det var praktisk mulig, jfr. behandlingen av Ot.prp. nr. 28 (2007–2008) og Innst. O. nr. 48 (2007–2008)). Ungdom over 15 år bor i egne mottak, og det har over tid vært pekt på at disse mottakene ikke har tilstrekkelig faglig bemanning til å ivareta denne gruppens interesser. Disse ungdommene blir i stor grad behandlet som voksne asylsøkere. Det har lenge vært kjent at det er fra disse mottakene ungdommene forsvinner, og ingen vet hvor de drar eller hva som skjer med dem.

Til forslaget punkt 1-3

Juristforbundet støtter på denne bakgrunn forslagsstillerens forslag nr. 1, men anbefaler at det settes en tidsfrist for når en slik lovendring forutsettes fremlagt, fortrinnsvis i løpet av 2024.

Hva angår forslaget punkt 2 om en «instruks» til politiet så viser Juristforbundet til at Stortinget nylig avviste et forslag fra Venstre om endring av påtaleinstruksen § 7-4 som i tråd med vedtak 129 (2015–2016) ville har gjort det klart at etterforskning av saker om savnede barn fra asylmottak og savnede barn fra omsorgssentre alltid skal iverksettes, jfr. Dok: 124 S (2022-2023) Representantforslag om å bedre livs- og boforholdene for enslige mindreårige asylsøkere. Juristforbundet antar at forslagsstillernes forslag til punkt 2 har det samme meningsinnholdet og vil oppfordre komiteen til å utfordre Regjeringen om å gjennomføre en slik endring raskt.

Juristforbundet deler også forslagsstillernes vurdering av de rette vilkårene og ressursene må gjøres tilgjengelig for at mottak for enslige mindreårige asylsøkere har retningslinjer som forebygger forsvinninger, har tilstrekkelig med barnefaglig kompetent personell og god omsorg, jfr. forslaget punkt 3.

Behov for styrket juridisk kompetanse i barnevernet

Juristforbundet vil i denne sammenheng peke på at forutsetningen for at Stortinget skal oppnå det lovgiver har av gode ønsker og som vedtas gjennom lov og forskrift, også forutsetter tilgjengelig og nok juridisk kompetanse. Det holder ikke å ha rett for å også få rett.

Når forhåpentligvis barnevernet også får ansvaret for alle mindreårige asylsøkere, så styrker dette ytterligere behovet for et juridisk kompetanseløft i barnevernet. Juristforbundets undersøkelser på dette området (Rambøll 2023) viser at kun 6 % av alle norske kommuner har jurister i barneverntjenesten. Det er etter vårt syn all grunn til å mene at det her bør være retningslinjer på plass som regulerer hvordan barnevernet skal sikre ivaretagelse av rettigheter – noe som forutsetter juridisk kompetanse. Som et minimum bør Storting og regjering sende tydelige signaler om hva de forventer av kommunene på dette området. Juristforbundet viser i denne sammenheng igjen til Stortingets behandling av Dokument 3:5 (2022-2023) Riksrevisjonens undersøkelse av forvaltningspraksisen i det kommunale barnevernet. Denne viser at man overså en viktig og avgjørende faktor da man innførte kvalitets- og kompetanseløftet. Juristforbundet peker på at oppfølging av Riksrevisjonens funn forutsetter forvaltningskompetanse og kompetanse om relevant regelverk for å sikre god barnevernsfaglig praksis, ikke minst for de barna som dette representantforslaget omhandler.

Når Riksrevisjonen avdekker manglende dokumentasjon, brudd på god forvaltningsskikk og manglende kunnskap om alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper understreker dette behovet for juridisk kompetanse langt utover det som per i dag er en del av utdanningsløpet til pedagogene og som heller ikke kan forutsettes kjent blant dem som ikke har juristutdanning. Juristforbundet mener at det er en klar sammenheng mellom manglende lovoppfyllelse og juristdekning. Omfanget av lover, forskrifter og retningslinjer er omfattende. Kommuner uten juridisk kompetanse vil ikke ha tilstrekkelig kjennskap til lover, rundskriv og regelverket. Videre mangler de kompetansen til å tolke, forstå og drive rettsanvendelse.

For å bidra til at intensjonen i representantforslag skal bli realisert, oppfordrer derfor Juristforbundet om at forslagsstillerne og komiteen fremmer følgende tilleggsforslag:

- **Stortinget ber Regjeringen om å utrede fremtidig juristbehov i statlig og kommunal sektor, herunder juristenes behov for etter- og videreutdanning for å sikre tilgjengelige og rettssikre tjenester til innbyggerne**

Med vennlig hilsen

Sverre Bromander

President Juristforbundet

Benedicte Gram-Knutsen

visepresident Juristforbundet

André Oktay Dahl

Politisk seniorrådgiver Juristforbundet